

D.

Universiteter og Høiskoler i Almindelighed.

1. Det østerrigske Monarchie.

Ungarn.

Forordning angaaende Udvandring af
protestantiske Candidati Theolo-
giæ til tyske Universiteter.

I Novbr. 1809 blev det forbudet, uden Keiserens særdeles Tilladelse at udfærdige Pas for nogen til Udlandene; undtagne vare alene Sujets mixtes og Røbmandsfolk ved Grændsen. Med Hensyn til protestantiske Candidater i Theologien er nu denne Forordning paa følgende Maade bleven forklaret: 1) Det Keiserlige Statholderie i Ofen (og det K. Gubernium i Clausenberg) maa ikke længere udfærdige for nogen Candidat Pas til at besøge udenlandske Universiteter, uden i ethvert Tilfælde derom at indberette til Hofstollen. 2) I denne Beret-

ning maa indeholdes, hvor Candidaten er fød; 3) hvilke Studier han har afsløvet, og med hvilken Fremgang; 4) om han agter at opofre sig til Theologien; 5) hvilken Moralitet han har lagt for Dagen, og 7) hvilken Tænkemaade man hos ham har bemærket. — Denne Forordning, som forsinkter Candidaternes Rejse, gjør samme vanstelig og viser Mistroe mod Superintendenternes Examen og Vidnesbyrd, udfom netop i April 1810, og forarsagede mange Candidater, som stode i Begreb med at reise udenlands og allerede havde Pas fra Statholderskabet, Ophold og Omkostninger, da man vilde tillægge Forordningen en tilbagevirkende Kraft. — Forresten er det blevet Protestanterne i Ungarn paalagt at oprette vel ikke længere et philosophisk og theologisk Facultet, fordi hertil udfordredes for store Omkostninger, men vel Cathedras Theologiæ. Disse have ogsaa allerede en lang Tid bestaaet, og danne ogsaa mange Landsbyeskolemestere og Landsbyeprester; men Pastorerne i Byen og Professorpladsene ved Collegierne og Gymnasierne udkræve absolut Subjecter, som ere blevene dannede ogsaa ved Reiser og ved at besøge tyske Universiteter, og hertil ere Protestanterne lovligen berettigede; ogsaa vilde de ellers i Udlandene tabe deres Stipendier.

(Af Hall. Allg. Litt. Zeit. Julii 1810, No. 195.)

Det reformerte Collegium i Saros-Patak *), som er stiftet ved Aaret 1531, befinder sig for nærværende Tid i en mere blomstrende Tilstand end nogensinde.

Samtlige Medlemmer af Collegiet inddeles i to store Classer, nemlig større og mindre Studentere. De større inddeles igjen i Togater og Iffe-Togater. Det første Navn bære de, som ville danne sig til Kirke- og Skole-Embeder, og pleie derved at nyde adskillige Stipendier. De maae skille sig fra de andre ved en foreskreven Klædedragt. Til Iffe-Togaternes Classe regnes de, som bestemme sig til den politiske Stand. Det fornemste Beneficium, som Togaterne nyde, er dette, at de i Jule-, Paaske- og Pindsefesten kan besøge de omliggende reformerte Meenigheder, holde Præken der og faae en Gave af 10—60 Gylden.

De 12 første blandt Togaterne kaldes Primarii eller Jurati. Deres Pligt er, at give nøie Agt paa, om Studenterne holde sig Lovene efterrettelige, og paa behørige Steder at anmeldte bemærkede Uordener. Naar en Togat har med Ære fuldendt sine Studier og fortrinlig udmærket sig ved sin Opførsel, optages han i dette hæderlige Selskab. Men forud maa han underkaste sig en meget streng

*) i Zempliner-Comitat.

Prøve i de Videnskaber, han har lært, og derpaa aflægge Sed, at han vil stræbe, paa det nøiagtigste at opfylde sine Pligter.

Den første Primarius hedder Senior. Hans Pligt er, at have Opsyn med Collegiets Deconomie og at gjøre Regnskabet for alle Indtægter og Udgifter. Hans Gage er 1000 Gylden.

Efter Senior følger Contrascriba. Han er Togaternes og Ikke-Togaternes Dommer. Bemærkede Uordener og Excesser anmeldes umiddelbar for ham af Primarier; derefter forelægger han det Foresaldne for Skoleretten, af hvilken ogsaa Primarierne ere Medlemmer. Han har for sit mæisommelige Arbeide ikke uden et Honorarium af 50 Gylden, men han har Expectants paa Senioratet. Senior og Contrascriba vælges aarlig af Primariernes Corps.

Nogle af Primarierne pleie og under Professorernes Opsyn at være Lærere for Togater og Ikke-Togater. Saadanne Lærere kaldes Præiides.

Antallet af Togaterne har i de sidste Aaringer aftaget. I Aaret 1808 vare de kun 303, men 8 Aar tilbage næsten 600. Ikke-Togater vare i samme Aar 85. Togaterne studere i 9 Aar, Ikke-Togaterne i 4.

De mindre Studenteres Antal udgjorde 1808 i alt 853. Rægges hertil 338 Togater og

Stfe-Dogater, saa var hele Summen af Disciple og Studenter ved Wataker-Collegium 1241.

Collegiet har i alt 10 Professorer; de 6 for de større Studenter nyde hver i Løn 510 Gylden, og desuden in natura 20 Kûbel Rug, 5 Kûbel Hvede, 5 Fæde Wiin, 2 Læs Høe og fri Bopæl. De 4 Professorer for de mindre Studenter, hvilke kaldes Professores Humaniorum, have hver i Løn 350 Gylden, 10 Kûbel Rug, 2 Kûbel Hvede og 2 Fæde Wiin. Lærerne for de 4 nederste Classer ere altid Dogater. Enhver af dem har derfor henved 400 Gylden.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Junii 1809. Intell. Bl. No. 23.)

2. Storhertugdømmet Baden.

Da Storhertugdømmet Baden mod Slutningen af det forløbne Aar erholdt en ny Organisation, var i det desangaaende udstædte Organisationsedict (af 26 Novbr.) ogsaa bekendtgjort, at med det første skulde udkomme en egen Forordning angaaende Maaden at udøve Embedsjurisdiction over de Studerende ved begge Landsuniversiteterne, Heidelberg og Freyburg. Denne er nu virkeligen udkommen den 7 Mai, og aftrykt i No. XIX af det Badenske Regjeringsblad. Dens Indhold

er følgende: Den for nogen Tid siden oprettede academiske Ret i Heidelberg er igien ophævet, og i Freyburg taber det academiske Consistorium, med Undtagelse af de Tilfælde, som siden efter skulle omtales, sin Jurisdiction. Ved ethvert af disse Academier bliver ansat en Universitets Amtmand, som tillige kan være akademisk Lærer. Samme er forpligtet til at bivaane Immatriculationen af de ankommende Akademikere, og udøver i samtlige borgerlige Retsager Jurisdictionen i første Instans, under Forbehold af Appel til Hofretten i de Sager, som dertil qualificere sig. Han instruerer fremdeles efter Organisationsedictets Bestemmelser Criminalsagerne, og sender dem til vedkommende Hofret til Paakiendelse. I Disciplinarsager, hvortil høre alle Duellsager, saa længe Duellen ikke drager Døden, farligt Saar eller den Saaledes betydelige Beskadigelse for Livstid efter sig, og alle Verbal- og Keel-Injurier, besørger han alle Undersøgelser og Instruxioner, og kan dictere en Straf af indtil 10 Dages Carcer eller 15 Gyl-den i Penge. Langvarigere Carcerstraf, Consilium abeundi, Relegation og Fæstningsstraf kan kun tilkiendes af det akademiske Senat i Heidelberg og af det akademiske Consistorium i Freyburg, hvori den akademiske Amtmand i saa Fald har Sæde med afgjørende Stemme. Actuariatet ved Univer-

sitetet fører Universitets-Actuaren, eller ogsaa efter Omstændighederne en Retsspracticant.

(Af Aug. Hall. Lit. Zeit. 1810, No. 174.)

I Sommersemestret 1809 taltes blandt de Studerende ved Universitetet i Freyburg 228 Indfødte og kun 60 Udlændinge (i Heidelberg derimod 285 Udlændinge og kun 106 Indfødte), og iblandt disse 83 Philosophér og Humanister, 79 Jurister, 70 Theologer og 56 Medicinere (i Heidelberg 207 Jurister, 65 Cameralister, 63 Theologer, 36 Medicinere og 20 Humanister. I det foregaaende Vintersemester vare her 314 (i Heidelberg 419) Studerende.

(Af Aug. Hall. Litt. Zeit. Dec. 1809, No. 290.)

I Vinter-Semestret 1809—10 beløb Antallet af de Studerende ved Universitetet i Heidelberg sig til 437, hvoriblandt 107 Indfødte og 330 Udlændinge; deraf vare 61 Theologer, 248 Jurister, 38 Mediciner, 66 Cameralister, 24 Humanister.

Ved Universitetet i Freyburg udgjorde de Studerendes Antal i Vinteren 1809—10 i alt 325, nemlig 252 Indfødte og 73 Udlændinge; deriblandt vare 92 Theologer, 65 Jurister, 83 Mediciner, 85 Philosophér og Humanister.

(Af Hall. Aug. Lit. Zeit. 1810, No. 50.)

3. Kongeriget Sachsen.

Leipzig.

Det af Prof. Beck 1784 som et Privat-institut stiftede Seminarium philologicum er ved Kgl. Rescript af 12 May 1809 ophøiet til et Kongeligt philologisk Seminarium, og Directionender af overdraget til Prof. Beck mod en årlig Gage af 100 Rdlr. Med dette Kongel. Rescript fulgte Seminariets Constitutionsact, i Folge hvilken:

- 1) Sammes Diemed er Befordring af den clæssiske Lærdom og Literatur i dens videste Omfang, og Elevernes Dannelselse til brugbare Lærere i de lærde Skoler.
 - 2) Sammes Direction er ikke bundet til nogen ordentlig Profesjon, men. Institutet hører til det philosophiske Facultets philologisk-historiske Section, og bliver desuden efter Regelen dirigeret af en ordentlig Professor i benævnte Section; dog staaer det Over-Directionen frit for, ogsaa at overdrage Directionen til en overordentlig Professor.
 - 3) Forstanderen fører stedse Titel af Director Seminarii philologici.
 - 4) Seminariets Medlemmer inddeles i ordentlige og overordentlige; af hine maae ikke være flere
- Universit. og Skole-Annaler 1820, 2 B. R

end 12, for at Diemedet af deres Dannelse ikke skal forfeiles; de sidste Antal bliver ubestemt.

- 5) Directorens Indsigt er det overladt, ved hvilke Midler og Svælses det fastsatte Diemed lykkeligst og vissest kan opnaaes, og hvorledes Svælsene blive at fordele.
- 6) De to ældste ordentlige Medlemmer erholde et aarligt Stipendium af 50 Rdlr.; de øvrige ordentlige Medlemmer kongelige Stipendier af 30 Rdlr., og, naar de allerede dermed ere forsynede, saa blive samme forlængede for dem for den Tid, de deeltage i Seminariet; ogsaa ere de ikke videre underkastede de sædvanlige Fierdingaars-Prøvelser for kongelige Stipendier.
- 7) Af Seminaristernes bestemte Bidrag oprettes en liten Fond, af hvilke de, som ville forelægge Publicum smaa Skrifter som Prøver paa deres Flid og deres Kundskaber, erholde Bidrag til de Omkostninger, som dertil medgaae.
- 8) Det overlades Directoren og de øvrige Medlemmer, i hvilken literarisk Forbindelse de ville staae til de afgangne Medlemmer.

Gavnligheden af en saadan Indretning har Prof. Beck søgt at vise i en særskilt Afhandling: *de consiliis Seminarii philologici.*

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Jan. 1810. Int. Bl. 4 St.)

Ved et fgl. allernaadigst Rescript af 9 Febr. d. A. til Dverbergamtet i Freyberg er samme blevet tilkiendegivet, at af det ved Bergacademiét og sammes Salg i Depot værende Forraad af indenlandske Fossilier skulde de, som sammesteds fra kunne undværes til Completering, og forresten tienlige Doubletter uden Betaling afgives til det herværende nyligen oprettede Museum, og at Alt det, som endnu forresten udfordres, skal saavel ved Edelsteeninspector Hofmanns særdeles Medvirkning, som af de concurrerende Bergamter snarest muligt anskaffes med al fornøden Flid. Ved det allernaadigste Rescript af 12 Martz, hvorved dette er blevet Universitetet bekiendtgjort, er ikke alene allerhøieste Velbehag med de af Hr. Prof. Arndt og Stud. Hr. Rothe tildeelte Gaver tilkiendegivet, men endog Bestemmelsen af et aarligt Quantum til Museets Underholdning forbeholdt nærmere allernaadigst Beslutning; ogsaa er Hr. Rothe, som Amanuensis hos Professore i Naturhistorien, betroet Underopsigten over Museet.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. April 1810. Int. Bl. No. 15.)

Ved et kongeligt Rescript af 5 Febr. er ved Universitetet her stiftet en ny ordenlig Professur for Giordemoderkunsten.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Febr. 1810. Int. Bl. No. 6.)

Kraſau.

De ſidſte politiske og krigerſke Tildragelser have ogſaa havt Indflydelse navnlig paa Uni-
verſitetet her. Benedictinerne fra Wiblingen ; ſom
Keiſer Frants havde tiltænkt Etiftet Lyncz (en
Miiſ fra Kraſau paa den høire Weichſelbred) og
Collegium minus i Kraſau (en Bygning med en Have),
men ſom han imidlertid, indtil Godſernes Forpagt-
ning var omme og de første Indretninger giorte,
havde foræret 30,000 Fl., for at de kunde beſætte
de theologiſke Læreſtole, efterhaanden ogſaa Pro-
feſſurerne i Philoſophien, og endelig Lærerplad-
ſene ved det academiske Gymnaſium, ville nu ſand-
ſynligviis vandre videre frem. En Mængde Pro-
feſſorer, for det meſte tydſke, have ligeledes for-
ladt Kraſau. Gammele og Ny-Sandecz
vare de Steder, ſom den nærmeste øſterriſke
Dorighed i Nyſlenice beſtemte til midlertidigt
Opholdsſted for Profeſſorerne, indtil deres videre
Forſorgelse kunde blive dem tilkiendegivet. Man
formoder, at Lyceet i Lemberg atter vil blive
ophøiet til et Univerſitet, hvortil høiſtſandſynli-
gen alle Profeſſorerne turde blive kaldte. Pro-
feſſor i Philoſophie og Pædagogik og proviſoriſk
Bibliothekar M. W. Voigt er allerede proviſoriſk
afgaaet til Lemberg ſom Profeſſor i Philoſophien,
iſtedet for den afdøde Profeſſor Brecha, og har
beaarndt ſine Forelæſninger den 3 Jan. 1810.

Følgende Universitetsprofessorer have forladt Universitetet i Krakau. Af det theologiske Facultet 5. Af det juridiske 3. Af det medicinske 10 og 1 Adjunct. Af det philosophiske 12 og 1 Adjunct. Ogsaa Kunstsnekkeren for Museerne forlod Universitetet, ligesom ogsaa Universitetets Syndicus, Dr. Niemcewicz med sit Personale og Bibliothekspersonalet.

Samtlige Lærere ved Gymnasiet og ved Hovedmønsterskolen, tvende undtagne, forlode ligeledes Byen Krakau.

(Af Hall. allg. Lit. Zeit. Mai 1810. No. 147.)

Universitetsføsenatet i Krakau har ladet bekendtgjøre, at følgende Professurer ere vacante:

I. Ved det juridiske Facultet, a) Professuren i den politiske Deconomie og Statistiken, med en Gage af 4800 Flor. Polst. b) Professuren i den cano- niske Ret med 4800 Fl. P. II. I det medicinske Facultet: a) Professor-Embedet med 2000 Fl. P. III. I det philosophiske Facultet: a) Professuren i Astronomie og Optik, tilligemed Opsynet over Observatoriet, 8000 Fl. P. b) Professuren i Mechanik, Hydraulik og den hydrauliske Architectur 4000 Fl. P. c) Professuren i den borgerlige Architectur 4000 Fl. P. d) Den vicarierende Professur i Physiken 6000 Fl. P. e) Professuren i den polske, latinske og franske Literatur 6000.

Fl. P. f) En Adjunctplads ved Observatoriet 3000 Fl. P. g) Plads for en Mechaniker ved de physiske Instrumenter 2400 Fl. P.

Den nyengagerede Professor oppebærer, naar han ikke har gjort sig bekendt ved Skrifter og ved andre Universiteter aflagt Prøver paa sin Duelighed, kun $\frac{2}{3}$ af Gagen, og fører Titel af vicarierende, indtil han efter 4 Aars Førløb har givet Beviser paa, at hans Tilhørere have hørt ham med Nytte, i hvilket Tilfælde han indtræder i Professorernes Rang og fulde Gage. Enhver, som vil ansøge en af de vacante Professurer, opfordres til at melde sig, hvis han er i Hertugdømmet Warschau, inden den 1ste Julii. Anmeldelsen skeer til det academiske Senat i Krakau, franco. Af de Competenter, som melde sig, forlanger man autentiske Beviser for deres Qualification, tilligemed Angivelse af 1) deres Fødested, 2) Alder, 3) Sundhedstilstand, 4) Sprogkundskaber, 5) Lærertalent, 6) tilbagelagte Curser og 7) for deres Fremgang, i Særdeleshed i de requirede Fag, om de have Graden, og hvor de have studeret, 8) om de have været offentlige Docenter; endeligen ønsker man 9) Indsendelsen af et Program, som dog ikke skal bestaae af blotte Spørgsmaal. Førend den 1 Sept. i det løbende Aar vil Senatet give de Competenter, som melde sig, Besked, indbyde dem til at aflægge Prøver og

forestille dem til Spdragelsescommissionens Approbation.

(Af Hall allg. Lit. Zeit. Julii 1810. No. 178.)

4. Hertugdømmet Sachsen.

Antallet af de i Jena Studerende har i dette Aar betydeligen formeret sig; og omendskiønt vi ikke kunne istemme den parisiske Monitors Bemærkning, hvori det for kort Tid siden hedte: "l'Université de Jéna se trouve dans un état très-florissant; le nombre des étudiants, qui en 1807 étoit diminué à presque cent, a maintenant plus de quadruple — for saavidt nemlig Antallet af de Studerende næsten skulde være sunket ned til 100; thi dette var ikke engang Tilfældet i den rædselsfulde Vinter 1806—1807 — saa er dog den sidste Angivelse om den nærværende Tilværelse mere end grundet. Forresten viser sig bestandig ved vort Universitet en virksom Stræben for Videnskab og høiere Aandskultur.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. Decbr. 1809. Int. Bl. No. 86.)

Frequentsen ved de tydske Universiteter var i 1809 følgende: I Erfurt i Sommeren 1809, 40; i Erlangen 200 (de fleste vare Jurister); i Frankfurt an der Oder 400 til 450 (de

flæste vare Jurister og Kameralister); i Gießen 241; i Göttingen 453 (hvoriblandt 259 Udlændinge; siden Paaske skal Frequentzen her være steget til over 600); i Grifswalde 64; i Halle 210 (nu over 300); i Heidelberg mellem 5—600 ($\frac{2}{3}$ Dele Udlændinge); i Sena 300—330; i Leipzig mellem 700 og 900 (med Bemærkning: at en nøiagtig Bestemmelse af Antallet her ikke vel er mulig); i Marburg 130; i Rinteln nogle og 40; i Rostock nogle og 60; i Tübingen 290; i Wittenberg imellem 200 og 300; i Würzburg 250. Frequentzen i Altdorf og Duisburg er ikke angivet.

(Af Wildbergs Universitetsalmanak for Aaret 1810 efter Hall. allg. Lit. Zeit. Julii 1810. No. 196.)

5. Preussen.

Det vil uden tvivl interessere alle vore Læsere at modtage en nøiagtig Efterretning om de Indretninger, som ere trufne af Sectionen for den offentlige Underviisning i det preussiske Monarkie. Den bestaaer siden Decbr. 1808, men blev først i April 1809 forenet med dets Chef, Hr. Geheimstatsraad v. Humboldt. Den har en mere udvidet og fri Virkefærd end det opløste Over-Skole-Departement,

og den øverste Opfigt over og Ledelse af samtlige saavel høiere som lavere videnskabelige Dannelsesanstalter, uden Forskiæl af Provindser og Religionspartier, og fører dette umiddelbart over Akademierne, over Universiteterne og Berliner = Gymnasierne; men over det hele øvrige Underviisnings- og Opdragelsesvæsen og de for samme bestemte Instituter middelbart ved Provincialregieringens geistlige og Skole-Deputationerne.

Sectionen for den offentlige Underviisning har i dette ene Aar virket overordentlig meget; en betydelig Deel af de hensigtsmæssigste Indretninger og Forbedringer ere allerede i Gang og lode de skønneste Følger. Ministeriet for det Indre, hvortil Sectionen hører, og hvis Chef Greven af Dohna er, understøtter med den reneste og ædleste Sands for alt Godt ethvert Sectionens Forslag; Ministeriet for Finantserne, hvis vigtige Chef Hr. von Altenburg er, aabner med den meest humane Iver for videnskabelig Cultur, saa meget som Statens nærværende Tilstand og andre trængende Fornødenheder tillade det, Fonds til Gienoprettelsen af de ved Krigen ødelagte Anstalter, ligesom og til Oprettelsen af nye. Befordring af den intellectuelle Cultur og Sædelighed er ogsaa en fortrinlig Gienstand for den resfindige Konges Opmærksomhed, som alene er betænkt paa, efter Statens udvortes Svækkelse at grundfæste dens indvortes Vel.

Hvad Sectionens middelbare Virkefreds angaaer, da har den besat Provincialregieringens geistlige og Skoledeputationer med Mænd, som skulle sætte sig ind i dens Planer og udføre dem, og til samme Tid sysselsætte sig med Organisation af de Opdragelses- og Underviisnings-Bestyrrelser, som skulle underordnes hine Deputationer, og som ere en saa meget vigtigere Gienstand, jo nærmere de staae Folket, og jo mere umiddelbar de komme i Berørelse med de Anstalter, der ere dens Dannelses anbetroede.

Den omtalte Organisation af de Opdragelses- og Underviisnings-Bestyrrelser, som skulle underordnes, gaaer, efter hvad man kan dømme af det, som man hører derom, og hvad ogsaa hst og her allerede er indledet, ud fra den Tanke, saa meget som muligt at give Nationen selv Andeel i Opvigten over og Forvaltningen af Skole- og Opdragelsesvæsenet, saa at det skal udgiøre en væsentlig Deel af dens Liv, og vedligeholdes ved dens indærlige Deeltagelse. I Byerne er der allerede lagt Grund til Udførelsen af denne Tanke ved den nye Stådtæ-Ordnung; paa Landet ville vel endnu andre Grene af Statsforvaltningen komme den til Hjælp.

Forbedringen af de høiere Byeskoler og Gymnasier, som meget trænge til denne Reform, er, skønt endnu intet almindeligt Reglement derfor

er udkommet, dog allerede begyndt. Planer dertil ere foranledigede ved alle Regjeringer, og derhos ere meddeelte Sectionens Hovedgrundfætninger for den tilkommende Skoleforfatning, som gaae ud paa noiere Bestemmelse af de forskjellige Arter af Skoler og deres hensigtsmæssigere Forbindelse; paa at fastsætte Underviisningens Hovedgjenstande (sont saadanne ere for de lærde Skoler bestemte det philologiske, historiske og mathematiske Fag), paa at indskrænke den hist og her allerede udbredte Overhaandtagelse af de saakaldte Realier, og paa aldeles at ophæve den intetsigende Forstiel mellem dem og Sprogstudierne, som Principer for Skoleunderviisningen. Paa samme Tid arbeides paa et almindeligt Normativ for de lærde Skoler. Imidlertid ere Hovedforbedringer allerede virkelig foretagne i enkelte Provindjer og Byer. For Lithauen, en Provinds, som for dens Cultur overhovedet nyder den srixtigste Medvirkning af dens Regieringspræsidents Hr. von Schons Aand og Energie, ere flere saakaldte lærde Skoler i Provindsen blevene reducerede, og omdannede til Borgeriskoler, saa at de lærde Skoler kun blive i Gumbinnen, Tilsit og Eycf, fordi man, i Stedet for mange middelmaadige eller flette Skoler af denne Art, vil beholde kun faa, men desto bedre.

En lige Reduction af flere lærde Skoler har fundet Sted i Ostpreussen. I Königsberg existerede, efter Waisenhusets Reform, dog endnu fem lærde Skoler.

For det samtlige, men i Særdeleshed for det lærde Skolevæsen er Stiftelsen af den videnskabelige Deputation vigtig, som skal være Sectionen for den offentlige Underviisning behielpelig til mange Slags samme vedkommende Forretninger, hvortil det mangler den selv paa Tid, og som ogsaa til lignende Diemed skal være Provincialregieringens geistlige og Skoledeputationer behielpelig. Den bestaaer af 3 Afdelinger, hvoraf ethvert Over-Præsidual-Departement har en. Enhver skal i sit Over-Præsidual-Departements Arrondissement have syv ordentlige og nogle overordentlige Medlemmer, som besinde sig ved Afdelingens Sæde, og flere corresponderende Medlemmer, saa at Sectionen i denne Deputation foreener Monarkiets meest ivrige og udmærkede Pædagoger til eet Diemed. De forskellige Afdelinger staae saavel i Forbindelse med hinanden indbyrdes, som med Sectionen og Regieringerne. Directoren for Hovedafdelingen i Berlin er bestandig Medlem af Sectionen for den offentlige Underviisning; de ordentlige Medlemmer udnevnes hver Gang kun for eet Aar.

Af de Universiteter, som den preussiske Stat har beholdt tilbage, er i eet Aar skeet overordentlig meget for Königsberg. Nogle vigtige Forbedringer ere allerede giorte, andre ville endnu følge.

Det kongelige Slotsbibliothek har faaet en anseelig Formerelse i dets Indkomster, og et nyt, værdigt Locale, i hvilket Königsbergs øvrige offentlige Bibliotheker blive forenede med det. Det længe tilfidesatte Universitet har nu Udsigt til at blive et Brændpunct for de nordlige tyske Nabo-landes videnskabelige Cultur. Ogsaa seer det en Reform af dets Forsatning imøde.

Hovedforbedringerne af Universitetet Frankfurt an der Oder vare blevne opsatte formædelt Uvissheden af dets Skæbne, som knyttede sig til Afgjørelsen af Spørgsmaalet om et Universitets Oprettelse i Berlin. Endeligen er Spørgsmaalet blevet afgjort. Kongen, som allerede for 2 Aar siden foreløbigen havde besluttet at stifte et Universitet i Berlin, har nu befalet Udførelsen af denne Beslutning, og bestemt, at samtlige høiere videnskabelige Instituter i Berlin, Academierne, Universitetet og Hielpainstituterne, skulle udgiøre et organisk Heelt, skøndt med lige Selvstændighed for hvert Institut. Alle disse høiere videnskabelige Anstalter tilsammen have faaet til Foræring det kongelige Prinds Henrichs Palais

og den hele store Firkant, i hvis ene Fløi Videnskaberne og Kunsternes Academie endnu har sine Forsamlings- og Læreværelser. De med de forskellige Academies hidtil forbundne Samlinger og Anlæg, saasom Bibliothekerne, Kunst- og Naturaliecabinetterne, det anatomiske Museum, Oberbergdepartementets store Mineraliecabinet, den botaniske Have, skulle for Fremtiden skilles fra dem, sættes i umiddelbart Forhold til Sectionen for den offentlige Underviisning, og tiene til Universitetets og Academiernes fælles Afbenyttelse. Alle disse Anstalter skal gives en indvortes og udvortes Forsatning, som er istand til at borge for deres Vedvarende. Midlerne til deres Fuldkomængiørelse ville være med Statens tiltagende Flor. Paa Valget af de Lærere, som dertil skulle kaldes, bliver anvendt en ganske fortrinlig Omhu.

Med denne Indstiftelse af Universitetet i Berlin er forresten ikke Ophævelsen af det i Frankfurt an der Oder forbunden. Dette vil endnu bestandig vedblive at bestaae, da det meget vel formaaer at danne sig en egen Sphære. Nye Indkomster ere det anviste til dets Forbedring, deels til Gienoprettelsen af dets ved Krigen ødelagte Fonds, deels til Forbedring af de meest fortiente Læreres Gager, deels ogsaa til nye Ansættelser og Indretninger.

Som en Forholdsregel, der har sin Oprindelse fra Liberaliteten i de nu herskende Grundsætninger, fortænder den fort efter paafølgte Ophævelse af den siden Aaret 1750 bestaaende Skole- og Universitets-Evang at omtales. Denne har borttaget et betydeligt Skillerum mellem den preussiske Stat og det øvrige Tyskland, og vil vist ikke blive uden stor Indflydelse paa Statens Dannelsesanstalter.

Af denne Skizze er det klart, at en ny Land har indtrængt sig i den Virkefreds af Statsforfatningen, som er anbetroet Sectionen for den offentlige Underviisning. Dens vedvarende Indflydelse maa nødvendigviis gøre Nationens Gands, der allerede med større Deeltagelse er rettet paa Underviisningsvæsenet, gunstigere for samme, maa indgyde de ved kraftigere Understøttelse opmuntrede Arbeidere en stærkere Tiltro og Selvfølelse, og ved inderlig Samvirkning udvikle et muntert Liv i dette Fag, hvoraf en ny frisk Nationaldannelses Blomst vil udspringe.

(Af allg. Hall. Lit. Zeit. Junii 1810. No. 164.)

Med en Cabinetsordre af 13 April d. A. har Kongen af Preussen ubetinget ophævet det hidtil eksisterende Forbud mod at besøge fremmede Skoler og Universiteter, og sat alle derom seener ud-

gaaene Forordninger ud af Kraft. Sectionen for den offentlige Underviisning i Ministeriet for det Indre har bekendtgjort dette.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. April 1810, No. 17.)

5. Schweiz.

Den tredie "aarlige Beretning om det Bernske Academies Tilstand og Fremgang" giver glædelige Efterretninger om denne Anstalts Flor og Fremvæxt. - De Studerendes Antal er steget til 147, saa at det i Aarets Løb, uagtet mange ere afgangne og befordrede, er forhøiet med 17. Af hiint Antal studere 31 Theologien, 39 Jurisprudentsen, 41 Medicinen, 14 Dyrlægekunsten, og 23 Philosophien. Med Hensyn til de Studerendes Herkomst, tæller Academiet blandt sine Borgere 65 fra Byen, 41 fra Canton Bern, 35 Eedsforbundne og 6 Fremmede; ifølge Facultets-Indberetningerne er ikke et eneste Collegium blevet ufrequentet, hvorfor de ogsaa alle ere holdte. Nye Indretninger have i dette Aar ikke fundet Sted, men desto mere nyttige Understøttelser og Subsidiaranstalter. Academiets aarlige Dotation blev af Regieringen forøget med 2000 Livres, skjønt dets egne Indkomster ikke ubetydeligen toge til. Ved en i Aarets Løb udkommen grundig Forordning om Classificationen og Patenteringen

af Medicinalpersonerne i Canton Bern bliver, fra Sanitetsraadets Side, som det nylig oprettede examinerende Sundhedscollegium er underordnet, dem, der lægge sig efter Lægekunsten, tilsiikret den vigtige Fordeel, at det medicinske Facultets Attestater om vel overstandne Prøver i Læge- og Saarlægekunsten erkiendes som fuldkommen gyldige til, uden videre, naar forresten den udforderlige Alder er opnaaet, at forskaffe Udgang til Examen, da derimod denne gøres langt vanskeligere for dem, der andenseds dyrke deres Studier. Foruden den fortsatte Understøttelse af det medicinske Bibliothek og Studenterbibliotheket, som dagligen vinde ved en mere udbredt Nytte, foruden de, med betydelige Bekostninger forsegede physiske og mathematiske Instrumenter, har fornemmeligen den anatomiske Bygning til Opstillingen af derhen hørende Samlinger erhholdet en betydelig Udvidelse. Præparat-Cabinettet tager dagligen til i Stykkernes Antal. For Veterinæranstalten blev et Dyrrhospital med alt udforderligt Tilbehør oprettet paa et beqvemt Sted, og der blive virkeligen derved ansatte duelige Veterinærskolarer med fri Boepæl og en aarlig Gratification af 100 Livr. Antiksalen, til Dannelsen af en høiere Tegneskole, med en særskilt Indretning for Bygningskunst og Landskabsmalerie, bliver

indrettet med meget betydelige Omkostninger, og prydet med Gipsafførbninger efter antike Statuer, som allerede ere forskrevne fra Paris o. s. v.
(Af allg. Lit. Zeit. Nov. 1808. No. 329.)

Det 1ste Stykke af literarisches Archiv der Academie zu Bern, 2den Aargang, begynder med den anden aarlige Beretning om Academiets Tilstand og Fremgang, som anmelder en temmelig Forøgelse af Lærere, Tilhørere og Subsidie-Anstalter. I Organisatio-
nen er den Omstændighed værd at bemærkes, at de Studerende nyde ingen Tvangsprivilegier og ingen udelukkende Ret til at erholde Civil-Embe-
der, og at Academiet ogsaa meddeler Juristerne og Medicinerne blot Vidnesbyrd om vel benyttet Underviisning, men ingen Doctorgrad o. s. v., hvorimod da disse Vidnesbyrd heller ikke dispensere fra de practiske Prøvelser af Lands-Collegierne.
(Af Göttingische gelehrte Anzeigen, Marts 1810, No. 40.)

6. F r a n k e r i g .

Paris.

Den 16 August bleve i de 4 Lycæer i Paris de sædvanlige Præmier uddeelte. Høitideligheden

hvilken hele Institutets og Universitetets Personale ligesom ogsaa Medlemmerne af de fornemmeste Statscorpora bivaanede, gik for sig i Institutets store Forsamlingsaal under Præsidium af Universitetets Stormester. Hr. Gu eroult, d. N. Prof. i Rhetoriken ved Lycee Napoleon, holdt en latinsk Tale. Herpaa blev af General-Secretairen oplæst det keiserlige Decret, ifølge hvilket en latinsk Tale i Anledning af Keiserens Formæling skulde holdes i alle Rigets Lyceer den første Torsdag i Junii Maaned af Professoren i Rhetoriken, hvorpaa denne Tale skulde indsendes til Universitetets Stormester, og den bedste tildeles som Præmie en Guldmedaille af 100 Napoleonsd'orer, tilligemed den over Concurseren aflagte Beretning. Prisen blev tilkiendt Hr. Luce de Lancival, Professor i Rhetoriken ved Lycée impérial i Paris. Efter at denne var bleven proclameret af Storcantsleren, holdt Stormesteren en til Høitideligheden passende Tale, og uddeelte Præmierne til Lyceets Elever.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. Sept. 1810. Int. Bl. No. 72.)

7. Sverrig.

I Aaret 1806 vare Lunds Universitets Midler følgende:

- 1) Universitetets særskilte Capitaler 56,668 Rdl. B.
 . deraf udgiøre 4 Prænumerations-
 Attester paa Trosbåtte, Glusværk
 . 583 Rdlr. B. 16 p., som give
 9 pr. C.
- 2) Stipendii-Fond = 9,268 —
 bestaaer . deels i Banco-Attester,
 deels i Rigsgieldes Contors Db-
 . ligationer, som give alene 4, 4½
 . og 5 pr. C., deels i private Db-
 . ligationer.
- 3) Nosocomii Capitaler udlaaante
 alene til Private = 640 —
- 4) Bibliothek-Cassens, meestendeels
 udlaaante til smaa Borgere i Lund 5,887 —

Hele Summen af Universitetets

Midler var = 72,464 Rdl. B.

= 652,176 Daler S. M. R. G.

Doctor og Domprovst Sjögren i Weris har
 i Stipendier og Donationer til Stiftets stude-
 rende Ungdom og dens Lærere skænket over 6000
 Rdlr. Banco. Nyligen har han destineret 400
 Rdlr. Banco til Indretningen af saadanne Bø-

relser i Gymnasiehuset, som Skoleforordningen af 17 Dec. 1807 foreskriver.

(Af Weris Stifts Matritel, udgivet af M. G. Foskandér, Weris 1810. efter en Anmeldelse i Journal for Literaturen og Theatern No. 172.)

8. Russland.

Dorpat.

Hr. Hofraad og Prof. Morgensterns Indledning til Lectionscataloget af 1 Febr. 1808, indeholder nogle Betragtninger over den sørgelige Mangel paa Bøger i Middelalderen, og strax efter Videnskabernes Gienfødsel, som mange dengang dybt følede. Servatus Lupus, Abbed. af Ferrières, kunde i hele Frankrig ikke opdrive noget Haandskrift af Cicer. Lib. de Oratore og Qvinctil. Inst. Orat., og søgte at erholde dem i Rom. Albert, Abbed af Gemblours, troede at besidde et prægtigt Bibliothek, da han med megen Umage havde samlet 100 theologiske og 50 profane Skribenter. Man satte store Summer i Pant for laante Bøger, man lænfede Haandskrifterne fast i Bibliothekerne. Kort før Petrarcas Tid var der kun 3 latinske Classikere at finde i Pariser Bibliotheket, og Petrarca selv anvendte megen Flid og mange Penge paa Samlingen af Ciceros Skrifter. Saadanne Efterretninger lære først ret at sætte Priis paa

Bogtrykkerkunsten og den senere og nuværende
Literaturlilstand's Værd, omendskiønt Boghandelen
nu trykkes mere end nogen anden Handelsgreen.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Sept. 1808. No 118).

Bucharest.

Efterat nu Moldau og Walachiet er blevet
foreenet med det russiske Rige, skal Universite-
tet i Bucharest sættes paa en meget bedre Fod.
Hidtil holdtes Foredragene der kun i den gammel-
og ny-græske Mundart; nu skulle 2 Professorer i
Mathematiken ansættes, som holde Forelæsninger
i det tydske og russiske Sprog. Der skal anlæg-
ges en botanisk Have, hvori en af de nærværende
Professorer i Medicinen offentlig skal undervise.
(Af Jen. allg. Lit. Zeit. Sept. 1810. Int. Bl. No. 67.)

Indien.

Foruden det store Antal Skoler, der ere be-
stemte til Underviisning i de første Elementer af
Videnskabene, er der i Indien fire Universiteter,
hvoriblandt tre Brachmaniske for den sanscritiske
Literatur, og det fjerde for den asiatiske Litera-
tur. De første have været til i flere Aarhundre-
der, saa at deres Stiftelsestid ikke nøiagtigen kan
angives; de ere blevene rigeligen doterede af Kan-

dets Gudfrygtige; det sidste stiftedes først i Aaret 1800 af Marquis Wellesley, dengang Generalgouvernør i Ostindien.

De tre Brachmanske Universiteter ere oprettede i Muddeah, i Triculus paa Malabarysten og i Benares i Provindsen Allahabad; dette sidste er det berømteste; man kalder det ogsaa Kari's Universitet, Navnet paa Benares's Forstad, i hvis Haver de fleste Cursus holdes. Underviisningens Methode og Omfang er eens i dem alle tre. Den Studerende tilendebringer ikke sine Studier i et kortere Tidsrum end 12 Aar, og de, som ville blive virkelige Pundits, det vil sige Professorer, maae studere i 20 Aar. Ved ethvert af disse Universiteter holde de Lærde private Cursus i Klosterne eller Templerne over Theologien alene, og i Lundene og Haverne, som høre til Templerne, offentlige Cursus over de andre Videnskaber, saasom: Grammatiken, Poesien, Historien, Jurisprudentsen, Medicinen, Astronomien, Mythologien, den populære Theologie og Philosophien. Det er kun de fødte Brachmaner, og dem, som ere blevene anden Gang indviede, tilladt at bivaane de private Cursus, fordi man der forklarer Vedams Mysterier; men de offentlige Forelæsninger staae aabne for Kaiser, saasom for Børnene af Soldaternes Kaste.

De forffjellige Underviisningsgrene meddeles ved Elementarbøger, som alle, lige indtil Ordbøgerne i Sanscrit Dictionnaires, ere skrevne paa Vers. Punditerne lade de Studerende lære dem udenad; desuden underholde tvende af dem sig med hinanden i enhver Forelæsning om den Videnskab, som er sammes Gienstand.

I de første fem Aar er den Studerende forbunden til en ubetinget Tausked; efter denne Tid er det ham tilladt at fremsætte sine Tvivl for Professore, som er forbunden til at opløse dem, hvis han ikke vil anses for en Ignorant.

Enhver Pundit har i 10, 12 eller flere Aar, sex, ti og indtil femtem Studerende hos sig, og nyder i Forhold til deres Antal en anseelig Pension, som udredes af Templernes Fiskus. Men da disse Pædagoger ikke vælge denne Stand uden for Fordeels Skyld og for at kunne overgive sig til den vrkesløse Mølighed, som er alle Hindus medfødt, ere de i Almindelighed selv Ignoranter. Ingen Kappen opmuntrer til Arbejde, da Indianeren ikke kan bekvemme sig til at overvinde sin naturlige Apathie. Intet Haab om Belønning opmuntrer Fortienesten til at fordoble sin Flid, eftersom Fødselen er det eeneste, der giver Udgang til nogen Udmærkelse. Den ugipte Brachman er forud bestemt til at nyde godt af Templernes og Pagodernes umaadelige Rigdomme;

det er med samme Udsomst, at den uvidende Dundit lever i Ladhed og Overflød. Man har endnu ikke forsøgt paa Midler til at afhielpe de skadelige Følger af den stærke Heede, af den alt for hyppige Brug af en Slags tør Bælgfrugt, som kaldes Kichery, og af andre Aarsager til Indianernes Ladhed. Man finder intet Exempel paa noget stort Genie, som opmuntre til Efterlignelse, i et Land, hvor man anseer den som et Vidunder af Lærdom, der kan læse Bedam og oprems de Forflaringer, som man har lært ham at give derpaa.

Marquis Wellesleys Institut danner en skøn Contrast mod det, hvorefter vi nu have talet. Det blev stiftet paa Fortet William i Bengalen af bemeldte Generalgouverneur i Ostindien i August Maaned 1800, og efter samme Form som Universiteterne i Oxford og Cambridge; dets Niemed er at undervise de Personer, som ere bestemte til at beklæde en eller anden Charge i den engelske Administration af dette Land. Man kalder det ligesom a College at Calcutta, eller a College at Fort William in Bengale; det fortjener imidlertid ligesaagodt Navn af Universitet, som de i Oxford og Cambridge.

Det er forunderligt, at den brittiske Regiering ikke tidligere har følt Nødvendigheden af en lignende Indretning. Dens Embedsmænd ere

kalde til Bestyrelsen af en Stat, hvis Befolkning beløber sig til 30 Millioner Indbyggere; af en Stat, der er sammensat af flere Folkeslag, som ere indbyrdes forskellige i Henseende til Herkomst, Sprog, Sæder, Skikke og Gudsdyrkelse, og som alle, efter den engelske Regierings udtrykkelige Ordre, skulle regieres efter deres egne Love og Sædvaner. Men langt fra at holde sig disse Ordre efterrettelige, forsømte det ostindiske Compagnies Embedsmænd at studere de Folkeslags Love og Sædvaner, som de skulde regiere, lige indtil ikke engang at lære deres forskellige Sprog, hvilket nødsgæde dem til at forlade sig paa indianiske Dolke, og forvoldte Uordener.

Alle disse Uleiligheder uagtet, har man ikke været betænkt paa Midler til at hæve dem ved at stifte et Underviisningsinstitut for Administratorernes og Embedsmændenes Klasse førend under Hastings Generalat (omtrent 1781). Eichhorn i hans nyere Sprogs Historie, S. 222. T. 5 af hans Litterærhistorie. Göttingen 1807. 8vo giennemgaaer meget nøiagtigen de Forholdsregler, som dengang bleve tagne i denne Henseende; men han berører kun løseligen det Etablissement, hvorefter her er Spørgsmaal.

Aspiranterne til de forskellige Charger saavel civile som militære skulde frekventere Collegi-

ets Cursus i en Tid af 3 Aar. Studieplanen bestod af 5 Hoveddele:

- 1) De asiatiske Sprogs Studium, saasom: Sanscrit, Arabisk, Persisk, Indostans, Bengalens, Maratternes, Tamul's og andre Dialecter; det Græske og Latinske; de nye europæiske Sprog og de engelske Klassiker.
- 2) Den græske, romerske og Universalhistorie; men fornemmeligen Indostans og Decans Historie og Antiquiteter.
- 3) Mathematisk, Geographie, Naturhistorie, Botanik, Chemie og Astronomie.
- 4) Muhomedanernes, Hindu's og de andre indianske Nationers Love, ligesom og de engelske Love og Generalgouvernerens Reglementer.
- 5) Statsøconomien og alt hvad som har Hensyn til Landhandelen.

En Indretning, dannet efter en saa udstrakt Plan, maatte nødvendigens udskræve en Forøgelse i Professorernes Antal. Foundationsacten bestemte ikke deres Antal, og overlod til Patronens og Inspectorens Godtbefindende at betro flere Underviisningsgrene til en eeneste eller flere Professore, og endog at indføre nye, hvis de ansaae det tjenligt.

Enhver Cursus var bestemt til 2 Maaned, hvorpaa skulde følge en Feriemaaned, lige-

som det er Brug ved de engelske Universiteter: Hver siette Maaned skulde der foretages offentlige Dvælses og Præmieuddelinger.

Professorene og Eleverne skulde, ligesom ved Universitetet i Oxford, boe i een Bygning. Den umiddelbare Inspection var anbetroet til en Geistlig af den episcopale Kirke, under Titel af Provst, og til en Vice-Provst. Deres Embedspligt var at optage Eleverne, at vaage over deres Sæder, at undervise i den engelske Religions Principer, Deconomien &c.

Efter syv Aars uafbrudt Tjeneste skulde Provsten, Vice-Provsten og enhver af Professorene, i Tilfælde at de vilde entlediges fra deres Embeder, nyde deres hele aarlige Honorarium som Pension, og have desuden Tilladelse at begive sig, hvorhen de vilde, endog til Europa. Denne Pension kunde foretages efter Patronens eller Inspectorens Forslag.

For at gjøre dette Collegium mindre bekosteligt og for at fuldkommengjøre Underviisningen, besluttede det ostindiske Compagnie at forlægge det til Hertford i Nærheden af London. Man veed i dette Tidstidspunkt ikke, om denne Resolution er sat i Udøvelse eller ikke, og om Collegiet i Calcutta er ganske ophævet.

(Af Magazin encyclopédique, 1809. T. IV. p. 385 ff.)

Tillæg. til forrige Hæfte.

I disse Annalers forrige Hæfte S. 169—187 findes Kong Frederik den Andens Fundats for Duebrødre Kloster i Roskilde aftrykt efter et Manuscript i Udgiv. Cie. Han har siden haft Leilighed at conferere samme med et andet Haandskrift, som findes i en Samling, der har været afbenyttet af den i Aaret 1733 nedsatte Skole-commission. Ved Sammenligningen har han fundet nogle Varianter, som her anføres:

I forrige Hæfte: I det andet Manuscript:

S. 171. L. 8. $\frac{1}{2}$ Pd. Rug $\frac{1}{2}$ Pd. Byg. 1 Pd. Rug 1 Pd. Byg

— 25. 2 Pd. Rug = 1 Pd. Rug

173 — 2. 1 Pd. Smør = 1 Fierding Smør

— 14. Remingsen = Hemmingsen

— 25. Rietrigsen = Hendrichsen

174 — 13. 2 Tønd. Havre 1 Tønd. Havre.

— 22. 8 β . = 9 β .

175 — 6. Meerløseherredt Werløse H. (Meerløse er det rigtige)

— 13. 17 Gaarde = 22 Gaarde

176 — 9. Gilze Atters = Gilze Atters

— 15. $\frac{1}{2}$ Lode Mark 1 Lode Mark

— 24. 11 Pd. = 9 Pd.

— 25. 13 Tdr. = 14 Tdr.

178 — 5. 6 Aar = 17 Aar (det sidste synes ikke rimeligt.

Efterretning.

Af de ved Salget af Udg. Tale om den akademiske Borgerrets Betydning ic. indkomne Penge vare, efter 600 Rdlrs Afgivelse til Universitets-Doctoren, tilbage 27 Rdlr., og af de 150 Rdlr., som Hr. Communitetscasserer Roefoed havde tilskillet Udg. til hensigtsmæssig Anvendelse, endnu i Behold 20 Rdlr. (s. forr. Hæfte, S. 268), i alt 47 Rdlr., hvortil endnu komme 4 Mk., der seenerere nedsendte fra Norge, tilsammen 47 Rdlr. 4 Mk. Af denne Sum ere 30 Rdlr. givne til Understøttelse for en trængende og værdig Skolediscipel ved hans Dimission, og de øvrige 17 Rdlr. 4 Mk. anvendes til en maanedlig Understøttelse, saa længe noget er tilbage. Ved saaledes. at slutte dette Regnskab, tilføier Udg. endnu, at en hæderværdig Geistlig i Tylland, som det ei er ham tilladt i denne Anledning at nævne, har ladet ham anviise en vis Sum til lignende Anvendelse efter bedste Skønnende, for hvilken til Giveren selv Regnskab aflægges.

